

gyázására. Tudomása szerint a város erre nem fektet súlyt és a bérlők sem úgy tárgyazzák a földeket, mint ahogy kívánatos volna, mert nem szorítja rá őket senki. A külterületen ma az az állapot, hogy a gazda tavasszal kiveri a jószágot a közlegelőre és kint hagyja őszig. A föld javításával azonban senki se törődik, a város legelői tehát évről-évre rosszabbak és ennek a következménye a szegedi állattenyésztés erős hanyatlása is.

A bizottság ezekután abban állapodott meg, hogy javasolni fogja a tanácsnak, miszerint a közlegelők belterjesebb hasznosításával foglalkozzék és kötelezze a bérlőket is arra, hogy a földeket ne csak kihasználják, hanem javítsák is.

A delegáció napja.

— A hadügyi albizottság ülése. —

(Saját tudósítónktól.) A magyar delegációban a hadügyi albizottság kezdte meg ma az előkészítő tárgyalások sorát. Az ülést délelőtt tíz órára hirdették, de a delegációs terem előtt húzódó folyosó már jóval előbb megtelt a hadügyminisztérium ragyogó egyenruhás képviselőivel és a delegáció tagjaival. Az ellenzéki delegátusok közül csak Hadik János gróf és Chorin Ferenc jelentek meg. Hadik gróf eleinte félre vonult, később azonban barátságos beszélgetést kezdett Kabós Ferencel. Tisza István gróf miniszterelnök Dániel Gábor báró társaságában valamivel tíz óra után érkezett. Utjában elfogadóterme felé nagy székelyudvarhelyi küldöttségbe ütközött, amely Ugron János főispánnal az élén, katonaságot kér elárvult karszárnyája számára. A küldöttség mindegyike nem tudja, kihez forduljon, Krobotinhoz-e vagy Hazaihoz?

Az albizottság délután két óráig egyfolytában tanácskozott, délután azonban a hadügyminiszter képviselőjének az osztrák delegációban való elfoglaltsága miatt nem ült össze. Legközelebbi ülése holnap, pénteken délelőtt tíz órakor lesz. Az albizottság ülésrendje holnaptól fogva az lesz, hogy a tárgyalás délelőtt 10—1-ig, délután pedig 3—7-ig tart.

(Bizalmas értekezlet.)

A hadügyi albizottság ülését, amely előtt a szűkebb elhelyezési albizottság Cziráky Antal gróf elnöklésével bizalmas értekezletet tartott, negyed tizenegy órakor nyitotta meg Tallián Béla báró elnök. Az ülésen a közös hadügyminisztérium részéről Krobotin lovag közös hadügyminiszter, fogarasi Tamásy József altábornagy osztályfőnök, Haus Antal tengerészeti parancsnok és a szakelőadók, a magyar kormány részéről pedig Tisza István gróf miniszterelnök, Hazai Samu báró honvédelmi miniszter és Harkányi János báró kereskedelemügyi miniszter jelentek meg.

Tallián Béla báró elnök bejelentette, hogy a határozatokra adott miniszteri válaszok előadója, Werner Gyula, megbetegedett; ennek folytán az ügynök előadójává Okolicsányi Lászlót kérte fel.

(Az őrség és a delegáció.)

A napirend tárgyalásának megkezdése előtt Hadik János gróf kért szót:

— Az utolsó delegáció alkalmával fel-emelte tiltakozó szavát az ellen, hogy a delegáció plenumának tárgyalása alkalmából a képviselőházi őrség ki volt rendelve. A viszonyok azóta nem változtak. Bármennyire meg van győződve arról, hogy tiltakozása eredménnyel nem fog járni, addig, míg ez a törvénytelen állapot fennáll, kötelességszerűen mindig tiltakozni fog az ellen, hogy

ezen önkényes eljárással törvényes szabadságunkat, a delegáció tekintélyét mélyen sértse.

Kérdi azután az albizottság elnökétől, van-e hivatalos tudomása arról, hogy a parlamenti őrség a bizottsági tárgyalások idején is ki van rendelve és ha igen, ki rendelte ki?

Az elnök bejelenti, hogy ezeket az intézkedéseket a Ház elnöke rendelte el. Miután az 1912. LXVII. t.c. 6. szakaszában megállapított szolgálati ügyrend 4. pontja alapján a házszabályaink értelmében az őrség a közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság tanácskozásainak céljaira szolgáló épület belsejében eljárni jogosult, nem látja szükségét bármiféle intézkedés megtételének.

Hadik János gróf nem veszi tudomásul a választ és ennek alapján is konstatálja, hogy az elnök és — sajnos — úgy látja, az albizottság többsége is egészen törvénytelen álláspontra helyezkedik. A többség az elnöki választ tudomásul veszi.

(A hadügyi vita.)

Az albizottság ezután áttért a hadügyi költségvetés tárgyalására.

Hegedüs Lóránt előadó: Felveti azt a kérdést, hogy a költségvetés összeállításánál a hadügyminiszter mennyire felelt meg az utolsó öt év delegációs határozatainak. Kimutatja, hogy a hadügyminiszter a határozatok legnagyobb részét szigorúan keresztülvitte. Így a mostani költségvetés az előbbieknél egyszerűbb és jobban ellenőrizhető. Miután a bosnyák-hercegovinai hadügyi költségvetés most egyesített az egész költségvetéssel: ezért indítványozza, hogy a bosnyák utépítés költségeit ezután vegyék ki a hadügyi költségvetésből és azokat Bosznia saját költségvetése fedezze. Kifogásolja, hogy a hadügyminiszter az 1914. év első felében 9 és fél millió korona póthitelt kért, miután az 1911. és 1913. évi költségvetésben már 30 millió koronát költöttünk szanálásra. Indítványozza, hogy a bizottság ennek a megszavazását tartsa függőben addig, amíg az élelmezési szűkebb albizottság megfelelő felvilágosítást nem ad. Ezután bizalmasnak kéri a felvilágosításait tekinteni és a hadügyminiszter megbízásából fegyvernemenként közli, hogy a jövő évben a védőreform mennyiben fog megvalósulni. Végül részletes áttekintést ad a költségvetés kereteiről és azt elfogadásra ajánlja.

Chorin Ferenc kérde, hogy az egyszerű költségekként megszavazott százmillió korona, az Aufferberg-féle százhuszonötmillió és a fejlesztésre fordított száznyolcmillió korona elkölthetvén, nem fog-e cimeken többé kiadás fölmerülni; főlsszabadulnak-e ezek a tételek és a hadsereg azon elodázhatatlan szükségleteire lesznek-e fordíthatók, amelyek a jövőben kétségtelenül felmerülnek? Utal a hivatalos és félhivatalos lapok cikkeire, amelyekben a hadsereg újabb követeléseit jelentik be. Kérdi, mi igaz ezekből a jelentések-ből? Kérdi továbbá, mi igaz a készülő fegyverek átalakításának szükségére vonatkozó hírekből? Szükséges ezeknek a kérdéseknek a tisztázása a hadsereg harc-képessége és a nemzet teherviselése szempontjából. A közvéleményt nyugtalanítják az új átszervezésre vonatkozó hírek és azért ezekre vonatkozólag is felvilágosítást kér a hadügyminisztertől. Szükségesnek tartja a várak építését Erdélyben, ami nem jelent ugyan semmiféle ellenséges lépést Romániával szemben, hanem tisztán óvatos intézkedés. Szükségesnek tartaná Erdély megerősítését. Kéri a hadügyminisztert, hogy akár bizalmas, akár nyílt válaszban feleljen erre.

Hegedüs Lóránt röviden válaszol Chorin kérdéseire, majd

Miklós Ödön sajnálattal látja, hogy a tiszti pályára menők nem származnak oly rétegből, amely intellektuális tőkét biztosítana a hadseregnek. Noha az ország pénzügyi helyzete nem engedheti a tiszti fizetések emelését, mégis szükségesnek tartja a szolgálati idő megrövidítését.

Tisza István gróf miniszterelnök csupán pár szóval válaszol Miklós Ödönnek a tisztikar illetményeinek emelésére vonatkozó javaslatára. Nem foglalkozott a dologgal érdemileg, de óva inti az albizottságot attól, hogy az ország mai pénzügyi helyzetében bármilyen agit vagy bátorítást adjunk a katonai kiadások további fejlesztésére. Ő, akit a felelősség terhel ebben a tekintetben, tudja, hogy milyen rettenetes pénzügyi helyzetben vagyunk; tudja, hogy a polgári szolgálatban levő személyzetnek a legjogosultabb igényeivel szemben is milyen kérelmelhetetlen szigorral kell a takarékoság álláspontjára helyezkedni: ép ezért nem helyesli, hogy ha a katonai tisztikarban az ilyen fizetésjavítási aspirációkat növelik. (Helyeslés.)

Miklós Ödön kéri, hogy felszólalását meg nem történtenek tekintsék.

Ezután Windischgrätz Lajos herceg részletesen bírálta a hadügyi expozét. Foglalkozik a Gerő-ügygyel és sajnálatosnak tartja, hogy a polgárság és katonaság közt a jó viszony részben megromlott.

Issekutz Győző, majd Chorin Ferenc beszélt még röviden és ismételt hangszólyozta Erdély megerősítését.

Ezzel az ülés bevérgződött.

Csernovics Agenor

a ravatalon.

— Pénteken délután temetik. —

(Saját tudósítónktól.) Csernovics Agenor tragikus halála városszerte nagy megdöbbenést és igazi részvétet keltett. A főmérnök ma már a ravatalon fekszik. A Templom-téri gyászház valóságos bucsujáró hely lett. A halottat még az este ideiglenesen koporsóba helyezték és ma reggel díszes ravatalra helyezték. Az ebédelőben hatalmas baldachin alatt áll a koporsó, melyhez lépcsőkön kell felmenni. A koporsót koszorúk borítják és körülötte viaszgyertyák égnek.

A ravatalos szoba állandóan teli van látogatókkal. Csernovics kollégái, nagyszámú barátai, rokonai, ösmerősei, tisztelői, klub-társai egymás kezébe adják a ravatalos szoba kilincsét. Az özvegnél kondoleált a délelőtti folyamán az Ármentesítő Társulat hivatalnoki kara; a Csongrádi Takarékpénztár képviselőjében Koós Elemér igazgató; Reök Iván országgyűlési képviselő és családja, azonkívül még igen sokan Szeged uritársadalmából.

A temetés pénteken délután öt órakor lesz a Templom-tér 6. számú gyászházból a görög-keleti vallás gyászszertartása szerint. Severy Lázár görög-keleti plébános fényes papi segédlettel fogja beszentelni a koporsót. A halottat a belvárosi temetőben lévő családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

Mint már mai számunkban megírtuk, Csernovics Agenor öngyilkosságának okáról többféle verzió kering. A híresztelések — úgy látszik — abban meg egyeznek, hogy a főmérnök halálát súlyos anyagi veszteségek idézték elő. Erre vonatkozólag két feltevésről hallottunk. Az első szerint a Délmagyarországi Közgazdasági Bank ügyeivel kapcsolatban, — amely bank jelenleg fölszámol, — újabb kötelezettségek terhelték volna Csernovics Agenort, amelyek összege körülbelül 80—100.000 korona. A másik feltevés szerint a főmérnök részt vett a Szegedi Bankkegyesület szanálására alakult konzorciumban és előzőleg abban a szindikátusban, amely a bank alapítókéjének felemlésekor nagyobb összegű részvényeket vásárolt. A szindikátus tagjait egyetemleges kötelezettség terhelte, többen állítólag kibújtak a kötelezettség alól és ezek helyett Csernovicsnak kellett nagyobb összegeket kifizetni. A Délma-